

Barsels- og forældreorlov i dag

I dag har forældre tilsammen ret til 52 ugers barselsorlov med dagpenge. Som mor kan du få dagpenge i 4 uger før fødslen, hvis du tager orlov fra dit arbejde. Efter barnets fødsel har du ret til 14 ugers barselsorlov. I samme periode har du som far ret til 2 ugers barsel. Fra barnet er 14 uger gammelt, har man tilsammen ret til 32 ugers forældreorlov med dagpenge. For nogle er det desuden muligt at tage barsel på deltid eller at udskyde en del af den samlede forældreorlov.

Som reglerne er i dag, er selve barselsorloven forbeholdt moren, bortset fra de 2 uger, som faren har ret til. Til gengæld er det op til det enkelte forældrepar at vælge, om det enten er moren eller faren, der skal tage forældreorlov.

Hvad er problemet?

Problemet er, at mænd stort set ikke benytter sig af forældreorloven. Det betyder, at de gældende regler for barsels- og forældreorlov er med til at opretholde uligheder mellem kvinder og mænd – både i hjemmet, på arbejdsmarkedet og i forhold til barnet.

Desværre forholder det sig stadig sådan, at arbejdsgivere kan vise skepsis over for fædre, der ønsker at tage forældreorlov. Samfundet er heller ikke indrettet til, at mænd - på samme måde som kvinder - tager orlov for at være hjemme med barnet. For eksempel etableres der mødregrupper for kvinder, mens der ikke findes tilsvarende tilbud til mænd.

Uanset hvordan man i den enkelte familie vælger at fordele forældreorloven mellem sig, har de forskellige måder at bruge orloven på, nogle konsekvenser som man skal være opmærksom på:

* Den forælder, der ikke tager orlov (ofte faren) risikerer at få sværere ved at opbygge den tætte kontakt til barnet, hvilket fx kan få betydning ved deling af forældremyndigheden

De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at danske mænd kun tager 16 dages orlov (ca. 2 uger), mens kvinderne i gennemsnit holder 268 dages barsels- og forældreorlov (ca. 38 uger).

De to afgørende grunde til, at mænd fravælger forældreorloven er økonomi og de traditionelle kønsroller. Ofte tjener manden mest, og mange familier har derfor ikke råd til, at faren tager orlov, selvom han måske gerne vil.

* Den forælder, der tager orlov (ofte moren) risikerer et økonomisk tab i form af lønindkomst og dermed en mindre pensionsopsparing. Kun fuld løn under barsel giver fuld pensionsopsparing, men fuld løn er kun tilfældet for de færreste, både i den private og offentlige sektor. På den måde kan barsels- og forældreorloven komme til at koste orlovstageren mange tusind kroner i pensionsalderen

* Den forælder der tager orlov (ofte moren) risikerer at miste kontakten til arbejdsmarkedet. Langvarig barsels- og forældreorlov kan også gøre det svært at blive reintegreret i et job- eller karriereløb. Det kan være problematisk, for det er i denne livsfase at den fremtidige karriere grundlægges

Børn er fælles glæde og fælles ansvar

Den bedste løsning for at undgå uligheden mellem kvinder og mænd er at man som forældre deler forældreorloven. Men langt de fleste familier vælger fortsat den skæve løsning, hvor kvinden tager hele orloven, og det valg er med til at opretholde u hensigtsmæssige kønsforskelle på arbejdsmarkedet og i familien.

Selvom diskrimination i forbindelse med barsel er ulovligt, er der alligevel et stigende antal af kvinder, der bliver fyret før, under og efter barsel. Desuden udelukkes kvinder fra ansættelse, fordi de er gravide eller er i den fødedygtige alder. Ganske enkelt fordi de betragtes som en dårlig forretning for arbejdsgiverne, når eller hvis de skal have barselsorlov. Barselsorloven er i høj grad betalt af den enkelte arbejdsgiver.

Børn er fælles glæde og fælles ansvar. Både for den enkelte familie, men også for samfundet. Når man bliver forældre medfører det en masse forandringer, men som det fungerer i dag er det primært kvinderne, der bærer ansvaret og trækker læsset.

En offentligt ansat rengøringsassistent på fuld orlov med to børn vil som 65-årig have tabt 160.974 kr. af sin pension¹

En sammenligning af kvinden og mandens samlede livsløn viser, at en kvindelig ingeniør med to børn i løbet af et arbejdsliv mister 1,7 mio. i forhold til en mandlig ingeniør